

УДК 378.147:37.011.3-051]:[37.014.6:005.6

[https://doi.org/10.33296/2707-0255-18\(35\)-01](https://doi.org/10.33296/2707-0255-18(35)-01)

БЕСАРАБЧУК Геннадій,
кандидат педагогічних наук,
завідувач, доцент кафедри
педагогіки та менеджменту освіти,
Кам'янець-Подільський національний
університет імені Івана Огієнка;
ORCID 0000-0002-2733-7944
besarabchuk@kpnu.edu.ua

КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІЧНОГО ІНТЕРНА В УМОВАХ РЕГІОНАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО КЛАСТЕРА

Анотація. У статті розкриваються питання підготовки педагогічного інтерна в сучасних умовах. Представлено концептуальну модель управління якістю підготовки педагогічного інтерна в умовах регіонального освітнього кластера. Проаналізовано сутність поняття «кластер», «освітній кластер», «кластерний підхід», «регіональний освітній кластер», «педагогічний інтерн». Акцентовано увагу на утворенні та реалізації регіонального освітнього кластера з метою якісної підготовки педагогічного інтерна, в якому спільну діяльність будуть вести університет як заклад вищої освіти, об'єднані територіальні громади району, заклади освіти та комунальні установи: центри професійного розвитку педагогічних працівників.

Визначено, що побудова ефективної інноваційної інфраструктури є одним з перших кроків до створення повноцінної регіональної інноваційної системи. В рамках регіональної інноваційної системи інноваційна діяльність здійснюється в різних формах і проявах безліччю економічних суб'єктів і залежить від державної інноваційної та регіональної політики. Кластерні об'єднання є однією з найбільш ефективних форм організації інноваційних процесів та форм регіонального розвитку та партнерства.

На основі нормативно-правових положень представлено сучасні трансформаційні процеси в Україні, які зумовлюють пошук нових підходів до діяльності університету як закладу вищої освіти та органів публічної влади на засадах консолідації спільних зусиль у розв'язанні нагальних освітніх проблем розвитку регіону й конкретизовано шляхи та результати взаємодії. Наведено приклад моделі підготовки педагогічного інтерна, яка передбачає налагодження співпраці для утворення регіональної структури з орієнтацією на стратегічне планування керівниками закладів освіти кадрових питань для професійного

становлення й розвитку молодих педагогів у взаємодії усіх суб'єктів регіонального освітнього кластера.

Окреслено перспективи реалізації концептуальних підходів до розробки інноваційних освітніх підкласерів та визначення готовності учасників кластерного об'єднання до реалізації його завдань в умовах діяльності утвореної спільноти педагогічних інтернів регіонального освітнього кластера.

Ключові слова: модель, управління, підготовка, університет, інституційний проєкт, педагогічний інтерн, освітній кластер, професійний розвиток, центр професійного розвитку.

Вступ. Сучасне реформування освіти в Україні є пріоритетом у діяльності Міністерства освіти і науки України й відображено в змісті його Стратегічного плану діяльності до 2027 року «ОСВІТА ПЕРЕМОЖЦІВ», зокрема серед актуальних «Ключових напрямів трансформацій та показників результативності», де за напрямом 2 «Педагог і вчений» сформовано завдання – забезпечення гідних умов праці, справедливої оплати та можливості для безперервного професійного розвитку вихователів, учителів, практичних психологів і працівників ІРЦ, викладачів, науковців. МОН України констатує – сьогодні існують виклики, пов'язані із втратою в освіті людського капіталу через низький соціальний престиж професії педагога і науковця, відсутність стимулювальних кар'єрних траєкторій, незначну частку молодих учених і педагогів у кадровому потенціалі. У змісті Пріоритету 5: «Якісна вища освіта» серед ключових ініціатив МОН України є модернізація мережі через укрупнення закладів вищої освіти, інвестицій у розвиток навчально-наукового обладнання, програми дуальної освіти, розвиток модерних просторів (кампусів), створення центрів інновацій і досконалості у співпраці з регіональними кластерами та університетським ядром [14].

Сучасні умови постійної невизначеності ставлять молодого педагога закладу освіти перед вибором – чи продовжувати своє професійне становлення й забезпечувати професійний розвиток чи ні; чи співпрацювати із адміністрацією закладу освіти та її соціальними партнерами в умовах інноваційної професійної діяльності чи ні; чи працювати над своєю

професійною педагогічною кар'єрою чи звільнитися, і врешті, до кого звернутися за професійною підтримкою, допомогою та фаховою діагностикою своєї професійної діяльності у закладі освіти в сучасному конкурентному змінному соціо-культурному просторі? Відтак, керівнику закладу освіти необхідно системно вирішувати управлінські питання стабільного функціонування закладу, забезпечувати адаптивний підхід в організації освітнього процесу та його учасників, забезпечувати формування кадрового потенціалу педагогічних працівників закладу освіти та сприяти їх професійному розвитку, особливо молодих педагогів, в сучасних умовах децентралізації управління освітою на основі розбудови освітнього кластерного партнерства.

Аналіз актуальних наукових досліджень і публікацій.

У наукових дослідженнях Г. Єльнікова, М. Жук, С. Кретович наголошують на існуючій нестабільній ситуації та змінах, що відбуваються в Україні, котрі викликають адаптаційні процеси і мають певну сутнісну основу та обумовлюють позитивний розвиток освіти й учасників освітньої діяльності. Не всі зміни конструктивні, є й такі, що мають деструктивний характер. Для нейтралізації наслідків таких змін адміністрація закладів має вчасно здійснювати ситуативний аналіз і приймати управлінські рішення, що активізують позитивні зміни [7].

У монографії «Управління якістю підготовки конкурентоздатних фахівців у закладах професійної освіти: теорія та практика» Т. І. Стойчик (за науковою редакцією доктора педагогічних наук, професора Л. М. Сергеевої) подає освітній кластер як форму соціального партнерства, адже в Україні, починаючи з 2001 року, освіта визнається суб'єктом економічної діяльності. Результати освітньої діяльності включені до складу вартості всіх товарів і послуг, а додана вартість, вироблена за видом економічної діяльності «Освіта», – до ВВП і ВДВ країни. Поняття кластерного підходу в педагогічній науці й практиці не є новим. Його джерелом стала загальна теорія інноваційного менеджменту

М. Портера. В основу цієї теорії покладена ідея про те, що однією з економічних переваг є об'єднання підприємств та організацій навколо спільної мети у відповідних галузях діяльності й на відповідних територіях. Вона розглядається як «спосіб реалізації інтегративного потенціалу підприємств, установ та організацій території шляхом застосування комплексу організаційно-економічних заходів, що здійснюються державними, приватними або громадськими інститутами з метою об'єднання підприємств, установ та організацій навколо спільних інтересів, встановлення між ними формальних і неформальних взаємовідносин, мережевої економічної співпраці. Кластер – це «сконцентрована за географічними ознаками група взаємопов'язаних компаній, спеціалізованих постачальників і виробників послуг; фірм у відповідних галузях, а також пов'язаних з їхньою діяльністю організацій (наприклад, університетів, агенцій із стандартизації, а також торгових об'єднань) у певних галузях, що конкурують, але разом з тим ведуть спільну діяльність». Тобто, характерними ознаками кластера є географічна концентрація та спільна сфера діяльності. На думку більшості сучасних науковців, кластерний підхід є перспективним для освіти в умовах децентралізації управління [13, с. 524–525].

В працях послідовників М. Портера (Е. Енрайт, М. Сторпер, В. Фельдман, Е. Бергман, Е. Фрезер, М. Бест, Е. Тепман) розвинуто його ідеї кластерної теорії, обґрунтовано існування різних видів кластерів (територіальні, промислові, регіональні, за видами економічної діяльності), обґрунтовано поняття «промислових районів», «промислових округів», виділено типи кластерної політики, формування методів оцінки ефективності кластерів. Дослідженню специфіки застосування кластерного підходу в сфері освіти, формування освітніх кластерів, їх характерних особливостей, основних тенденції кластеризації освітньої галузі, останнім часом почали приділяти увагу не тільки зарубіжні, але й багато вітчизняних дослідників: О. О. Маслак, Г. Т. П'ятницька, М. І. Ворона, Є. Р. Чернишова, Т. Ю. Красікова, Н. А. Корчагіна, Н. Л. Кусик, Д. О. Гузь,

С. В. Багдіян, О. В. Смірнов, В. В. Сибірцев, О. І. Решетняк, Ю. А. Заїка,
О. О. Карпенко, В. П. Третяк [9, с. 182–183].

Це важливо для нашого дослідження в контексті утворення та реалізації регіонального освітнього кластера з метою якісної підготовки педагогічного інтерна, в якому спільну діяльність будуть вести: університет як заклад вищої освіти, об'єднані територіальні громади району, заклади освіти та комунальні установи: центри професійного розвитку педагогічних працівників.

Пошук нових підходів до утворення та функціонування освітніх кластерів є постійним предметом наукових досліджень. Так, дослідники Н. Л. Кусик, Д. О. Гузь, С. В. Багдіян у своєму дослідженні наголошують на тому, що використання кластерного підходу відбувається в різних галузях національної економіки. В основному увага приділяється проблемам розвитку виробничих та інноваційних кластерів. Останнім часом, одним із перспективних напрямків кластерної моделі розвитку економіки є *формування освітніх кластерів*. На думку багатьох дослідників, ці кластери відіграють особливу роль на інноваційному шляху розвитку національної економіки. Україна традиційно демонструє найвищі показники інноваційності саме в освітній сфері, що відповідно позитивно впливає на загальний інноваційний індекс країни. Забезпечення конкурентних переваг регіонів є важливою частиною державної політики в багатьох країнах світу. Формування *регіональних освітніх кластерів*, як однієї з організаційних форм поєднання інтелектуальних, фінансових та матеріальних ресурсів регіону, може стати базовою основою, завдяки якій сформується національна інноваційна система. Освітні кластери на рівні регіону неможливо досліджувати без урахування характеристик регіональної соціально-економічної (в т. ч. промислової) політики та стратегії розвитку регіону. Розвиток регіональних освітніх кластерів сприяє зростанню соціально-економічного потенціалу території, дозволяє підвищити рівень конкурентоспроможності регіону. На даний час, освітні кластерні структури в

регіонах України лише починають функціонувати, але перші напрацювання у даному напрямку відбуваються досить активно. Намагаючись дотримуватися напрямку соціально-економічного прогресу, регіони України прагнуть успішно розвивати свої регіональні ринки освітніх послуг, отримувати стійкі переваги у конкурентній боротьбі за споживача освітніх послуг. Для подальших досліджень в сфері вирішення проблем стійкого розвитку та зростання конкурентоспроможності соціально-економічних систем на регіональному рівні може бути доцільним використання такого поняття як регіональна освітня дестинація. У загальному вигляді, застосування понять «регіональний освітній кластер» та «регіональна освітня дестинація» дозволяють використовувати найбільш повний спектр інструментів для багатоаспектного дослідження конкурентних переваг регіональних ринків освітніх послуг [9, с. 180–182].

Одним із сучасних прикладів розбудови регіонального освітнього кластера є утворення пілотного проєкту – освітньо-професійного кластера «Чернівці навчаються», ініціаторами та засновниками якого пропонувалося стати Чернівецькому національному університету імені Ю. Федьковича, Чернівецькому торговельно-економічному інституту КНТЕУ, Чернівецькому кооперативному економіко-правовому коледжу, Чернівецькому професійно-технічному училищу №8, Чернівецькій міській раді, IT Cluster «Chernivtsi IT community», представникам ресторанного бізнесу м. Чернівці, ГО «Асоціація готельєрів міста Чернівців», ГО «Асоціація працівників туристичної сфери «Туристична Буковина», ГО «Буковинська спілка маркетологів». Ключова мета професійно-освітнього кластера визначена так: «Інтеграція в єдину мережу закладів освіти, які готують працівників та спеціалістів для індустрії гостинності, ресторанного та туристичного бізнесу Чернівецької області, представників реального бізнесу та стейкхолдерів для реалізації безперервної освіти та просування іміджу Буковини як освітнього хабу індустрії гостинності та туризму» [4, с. 31].

В сучасних умовах невизначеності освітні кластери сприятимуть професійному розвитку/саморозвитку педагогічних інтернів як педагогічних працівників закладів освіти та формуванню відповідного рівня професіоналізму. У своїх дослідженнях В. Гладкова, З. Рябова, Т. Пікож розкрили основні шляхи у структурі професіоналізму діяльності працівника закладу освіти: формування продуктивної Я-концепції фахівця-професіонала; виявлення акмеологічного потенціалу працівника, розвиток резервів його функціональних можливостей при виконанні професійної діяльності; розвиток творчого потенціалу працівника закладу освіти; розвиток мотивації професійних досягнень у професійній діяльності; формування професійної готовності працівника до високоефективної освітньої діяльності, в тому числі в екстремальних умовах, ризику та невизначеності; розвиток акмеологічної компетентності працівника закладу освіти. Дослідниками представлено структуру адаптивної моделі прогнозування професійного розвитку/саморозвитку працівника освіти в умовах невизначеності та ризику протягом усього свідомого життя, яка містить такі блоки: цільовий (ціль, завдання), методологічний (методологічні засади), аналітичний (рівні професіоналізму, психологічні бар'єри, акмеологічні чинники), технологічний (місія, акмеограма, авторська система саморозвитку, реалізація запланованого), результативний (прагматичний і психологічний результати) [5].

Метою статті є розроблення концептуальної моделі управління якістю підготовки педагогічного інтерна в умовах регіонального освітнього кластера.

Виклад основного матеріалу. У змісті свого монографічного дослідження Т. І. Стойчик, Л. М. Сергеева акцентують увагу на тому, що формуванню сприятливого середовища для співробітництва і розвитку допомагатиме сучасний кластерний підхід, який передбачає багаторівневе управління в певній сфері, співробітництво суб'єктів різних галузей (див. рис.1) [13, с. 526].

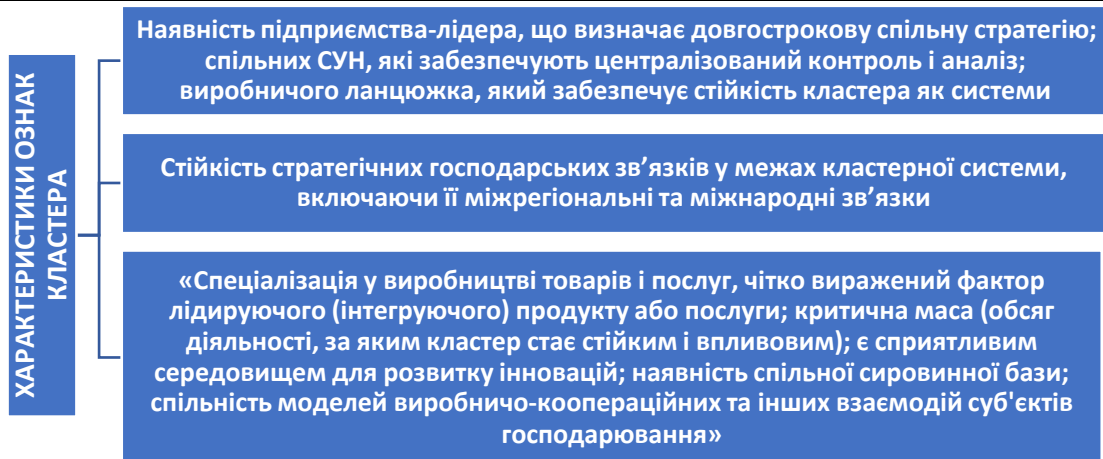

Рис. 1. Характеристики ознаки кластера (за Т. І. Стойчик, Л. М. Сергєєвою, 2020 р.)

Для нашого дослідження важливим є висновок цих авторів про те, що кластер розглядається в науці не лише як економічне утворення, а і як соціальне, що утворене та функціонує в певному соціальному середовищі й залежить від його учасників та мети добровільного об'єднання.

Дослідник О. Л. Богашко констатує – побудова ефективної інноваційної інфраструктури є одним з перших кроків до створення повноцінної регіональної інноваційної системи. В рамках регіональної інноваційної системи інноваційна діяльність здійснюється в різних формах і проявах безліччю економічних суб'єктів і залежить від державної інноваційної та регіональної політики. *Кластерні об'єднання* є однією з найбільш ефективних форм організації інноваційних процесів та форм регіонального розвитку [3, с. 174].

Дослідник Т. І. Стойчик характеризує *освітній кластер* як явище, яке виникає на ґрунті добровільного об'єднання суб'єктів господарювання, що мають близьке територіальне розміщення задля досягнення спільних взаємовигідних цілей з метою здобуття конкурентних переваг та довгострокового партнерства. *Партнерство* – форма організації підприємницької діяльності, що ґрунтується на об'єднанні (зазвичай пайовому) майна різних власників. «При партнерстві двоє або більше суб'єктів об'єднують своє майно, стають співвласниками створеного підприємства, спільно керують

виробництвом і власністю, розподіляють прибуток і несуть відповідальність за свої зобов'язання». В освіті, яка лише набуває досвіду підприємництва, партнерство є доволі новим явищем. Воно передбачає об'єднання закладів освіти з бізнес-структурами та суб'єктами громадянського суспільства (громадськими організаціями, закладами комунальної власності тощо) на відповідних нормативно-правових засадах. А саме – підписанні угод, договорів, правочинів, меморандумів, спільних постанов, спільних рішень, спільних наказів, інших підзаконних локальних нормативно-правових актів, передбачених чинним законодавством. Освітні заклади мають стати рівноправними учасниками партнерських домовленостей. Це нове завдання для керівників системи освіти [12, с. 189].

Дослідник О. І. Кравченко у монографічному дослідженні «Взаємодія закладів вищої освіти з територіальними громадами» наголошує на тому, що сучасні трансформаційні процеси в Україні зумовлюють пошук нових підходів до діяльності університету та органів публічної влади на засадах консолідації спільних зусиль у розв'язанні нагальних проблем розвитку регіону з використанням провідного зарубіжного досвіду. Розвиток взаємодії закладу вищої освіти з органами публічної влади досягатиметься шляхом:

- створення команди прогресивних освітян університету спільно з представниками органів публічної влади з активною позицією;
- об'єднання зусиль органів місцевого самоврядування з університетом щодо підвищення рівня життя кожного мешканця області в згуртованій, децентралізованій, конкурентоспроможній і демократичній громаді;
- удосконалення системи управління освітою в регіоні, забезпечення навчання та підвищення кваліфікації публічних службовців тощо.

Завдяки розвитку взаємодії закладу вищої освіти з органами публічної влади уможлиблюється досягнути таких результатів, як:

– формування цілісної системи партнерства як ефективного інструменту для своєчасного і гарантованого реагування на виникнення кризових ситуацій, що загрожують розвитку регіону, області, місту;

– посилення дієздатності територіальної громади шляхом залучення інтелектуального потенціалу університету;

– забезпечення цілісного функціонального об'єднання (заклад освіти та органи публічної влади), розвиток якого здійснюється на основі спільної системи планування в рамках досягнення спільних спроможностей, здатних адекватно і гнучко реагувати на комплексний характер актуальних викликів сьогодення [8, с. 103].

Керівник закладу освіти забезпечує визначення стратегії розвитку закладу освіти та його стратегічних планів, до змісту яких включено стратегічний напрям «Розвиток кадрового потенціалу». Дослідник І. М. Дарманська наголошує на тому, що оскільки кадрова політика є складником реалізації системи управління, кожен керівник освітньої установи має усвідомлювати цілі та принципи її формування. Підставами необхідності формування кадрової політики в закладі освіти є наявність управлінського впливу керівника освітньої установи на кадрову ситуацію в середині закладу, а також орієнтація менеджера на необхідність формування кадрового складу освітньої установи, що має на меті досягнення стратегічних цілей у наданні освітніх послуг. Саме керівник закладу освіти має виступати суб'єктом реалізації активної кадрової політики, основними завданнями якої є створення цільових кадрових програм, стратегії розвитку кадрового потенціалу педагогічних працівників, впровадження відкритої системи підбору кадрів тощо [6, с. 632].

У змісті Стратегії розвитку Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на 2020-2030 роки та Плані реалізації у 2024-2028 роках Стратегії розвитку Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на 2020-2030 роки відображено завдання і

заходи розвитку і поглиблення партнерських відносин з органами державного управління, працедавцями, іншими стейкхолдерами; продовження співпраці з підприємствами/організаціями/установами-партнерами з метою створення спільних навчально-наукових-виробничих комплексів, центрів, лабораторій. Так, у п.2.8 Стратегічного напрямку «Розвиток кадрового потенціалу» визначено завдання з утворення в співпраці зі стейкхолдерами та забезпечення реалізації упродовж 2024-2028 років інституційного проєкту «Центр вдосконалення викладання «Ohienko Digitalisation Education Hub (ОНИЕНКО-ДЕН)» [11, 15]. Його утворення розкриває новий напрямок розвитку інституційної спроможності університету з підвищення якості викладання і навчання за результатами участі університетської команди в другому циклі міжнародного проєкту «Програма вдосконалення викладання у вищій освіті» (2021-2022 рр.) Британської Ради в Україні, Інституту вищої освіти НАПН України, Advance HE (Велика Британія) за підтримки МОН України та Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти [1, с. 7–20; 2, с. 84-91]. Важливим аспектом є налагодження співпраці університету з територіальними громадами регіону та їх закладами освіти, а також центрами професійного розвитку для активізації спільної роботи з педагогічними інтернами закладів освіти, переважна більшість яких є випускниками спеціальностей Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. У підтвердження актуальності цього напрямку співпраці є результати моніторингу щодо запровадження педагогічної інтернатури в закладах освіти, який, відповідно до п. 2 завдання 2.3.1.2. Оперативного плану МОН України, затвердженого наказом МОН України від 10.01.2023 №15, провели у 2023 році фахівці відділу професійного розвитку педагогічних працівників Українського інституту розвитку освіти. Так, станом на листопад 2023 року в Хмельницькій області лише 2 заклади освіти впровадили педагогічну інтернатуру для 2 інтернів [10].

Науковець Є. М. Хриков у своїх дослідженнях охарактеризував теоретичні засади налагодження процесу взаємодії закладів вищої освіти та територіальних громад й зазначає, що взаємодія буде ефективною за умови, коли кожна із сторін буде враховувати інтереси й потреби іншої сторони та створить умови для перетворення традиційної взаємодії до партнерської взаємодії. *Партнерство закладу вищої освіти та територіальної громади* є досить специфічним видом співробітництва через особливості діяльності закладу вищої освіти, широкий перелік напрямів його діяльності, спеціальностей, за якими готуються фахівці, цілей та можливостей. Дослідник розкриває різні аспекти організаційного забезпечення взаємодії та наголошує на тому, що існує три моделі його реалізації. Для нашого дослідження актуальною є одна із моделей, яка передбачає, що налагодженням такої взаємодії займаються створені регіональні структури з орієнтацією на стратегічне планування взаємодії. Для нашої країни територіальні громади є відносно новим соціальним інститутом, тому наявний рівень їх взаємодії із ЗВО можна вважати початковим. У наш час ЗВО та територіальні громади практично не взаємодіють. Діяльність кожної із сторін спрямована на вирішення своїх проблем, контакти мають локальний характер та обмежуються традиційною профорієнтаційною та маркетинговою діяльністю ЗВО і вступом випускників шкіл з територіальних громад до цих закладів. У зв'язку з цим стратегічною метою має стати налагодження такої взаємодії сторін, яка буде на користь країні, регіональному розвитку, розвитку територіальних громад та ЗВО [16, с. 8–10].

Прикладом такої взаємодії може стати (див. рис. 2) утворення регіонального освітнього кластера за участю закладу вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, засновником якого є МОН України, об'єднані територіальні громади Кам'янець-Подільського району та їх заклади освіти й комунальні установи.

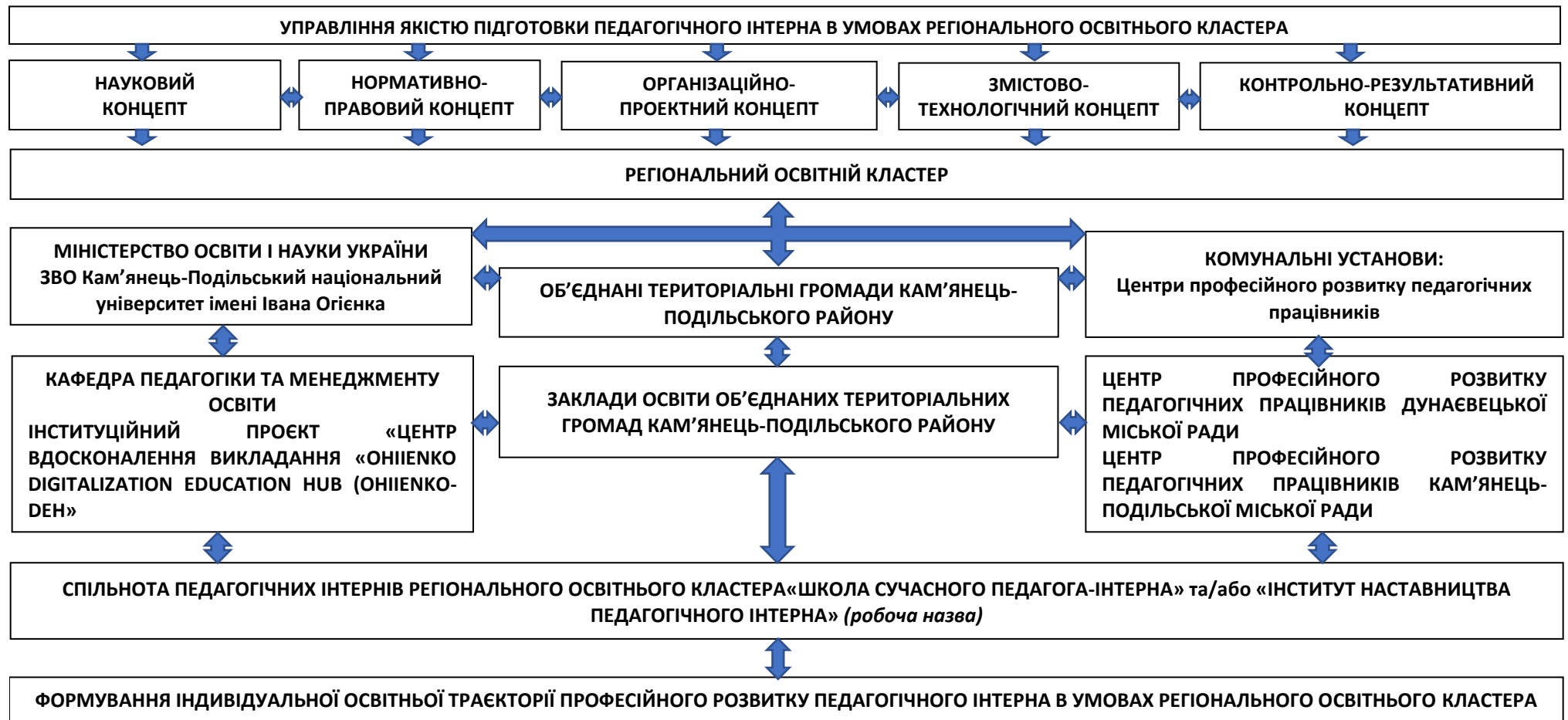

Рис. 2 Концептуальна модель управління якістю підготовки педагогічного інтерна в умовах регіонального освітнього кластера

Це такі, як «Центр професійного розвитку педагогічних працівників», що сприятиме формуванню спільноти педагогічних інтернів регіонального освітнього кластера (*робоча назва*), «Школа сучасного педагога-інтерна» та/або «Інститут наставництва педагогічного інтерна».

Висновки. На нашу думку, такий концептуальний підхід дозволить покращити якість управлінських процесів взаємодії університету із територіальними громадами й закладами освіти та центрами професійного розвитку педагогічних працівників у підготовці педагогічних інтернів, сформує якісно нові управлінські, наукові, нормативно-правові, організаційно-проектні, змістово-технологічні та контрольні-результативні умови для формування й організації діяльності регіонального освітнього кластера як професійного середовища для адаптації молодого педагога, його професійного становлення і формування індивідуальної траєкторії його професійного розвитку в сучасних умовах діяльності закладу освіти.

Напрямки подальших досліджень. Розробка інноваційних освітніх підкласерів та визначення готовності учасників освітнього кластера до реалізації його завдань в умовах діяльності утвореної спільноти педагогічних інтернів регіонального освітнього кластера.

Використані джерела:

1. Бесарабчук Г. В. Ефективність викладання у вищій школі як основа покращення функціонування якості управління сучасного університету. *Педагогічна освіта: теорія і практика* : Збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України [гол. ред. Бахмат Н.В.]. Вип. 34 (1–2023). Київ: Міленіум, 2023. С. 7–20. DOI: <http://pedosv.kpnu.edu.ua/article/view/283863>

2. Бесарабчук, Г., Сторчова, Т., Мелекесцева, Н., Хоптяр, А. (2023) Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка: пошановуючи академічні традиції, розвиваємо інновації. *Вдосконалення викладання у вищій освіті: теорія та практика* : монографія / [Калашнікова С., Базелюк Н., Базелюк О. та ін.] ; за наук. ред. С. Калашнікової. Київ : Інститут вищої освіти НАПН України. С. 84-91 DOI: <https://doi.org/10.31874/TE.2023>

3. Богашко О. Л. Формування регіональних кластерних об'єднань в інноваційні системи держави. *Інформаційні технології в культурі, мистецтві, освіті, науці, економіці та бізнесі : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції /* М-во освіти і науки України; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : Видавничий центр КНУКіМ, 2020. С. 174.

4. Буднікевич І. М., Романюк Н. В. (2022) Організаційні аспекти створення освітнього кластера «Чернівці навчаються» як елементу креативної економіки регіону. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*, вип. 66. С. 31. URL: <http://ven.chdtu.edu.ua/article/view/268612>

5. Гладкова В., Рябова З., Пікож Т. (2023). Адаптивна модель прогнозування професійного розвитку працівників закладів освіти в умовах ризику та невизначеності. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Педагогіка*, 16 (31). URL: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-16\(31\)-17](https://doi.org/10.33296/2707-0255-16(31)-17)

6. Дарманська І. М. (2024) Місце кадрового менеджменту в системі підготовки майбутніх керівників закладів освіти. *Вісник науки та техніки. Серія «Педагогіка»*. №3 (21). С. 632. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/10385/10441>

7. Єльнікова Г., Жук М., Кретович С. (2023). Адаптивне управління закладами освіти в умовах воєнного стану в Україні. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Педагогіка*, 16 (31). URL: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-16\(31\)-01](https://doi.org/10.33296/2707-0255-16(31)-01)

8. Кравченко О. І. Розвиток взаємодії територіальної громади із закладом вищої освіти в умовах децентралізації на прикладі Луганської області : кол. монографія [Кравченко О. І., Васиньова Н. С., Хриков Є. М.] *Взаємодія закладів вищої освіти з територіальними громадами*. Полтава : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка». 2023. С. 103.

9. Кусик, Н. Л., Гузь, Д. О., & Багдіян, С. В. (2020). Дослідження понять «регіональний освітній кластер» та «регіональна освітня дестинація»: теоретичний огляд. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*, 19(3(46)), С. 180–183. URL: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2020.3\(46\).214234](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2020.3(46).214234)

10. Моніторинг впровадження педагогічної інтернатури в закладах освіти. Український інститут розвитку освіти. URL: <https://uied.org.ua/2023/12/9611/>

11. План реалізації у 2024-2028 роках Стратегії розвитку Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на 2020-2030 роки. URL: <https://drive.google.com/file/d/17OCjM504x8De8nTl7z9mnU1uGGqYLCG9/view?usp=sharing>

12. Стойчик Т. І. (2020) Освітній кластер як форма соціального партнерства. *Збірник наукових праць «Вісник післядипломної освіти» серія «Педагогічні науки»*. Випуск 11(40). С. 189. URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/visnyk_PO/11_40_2020/pedagog/Bulletin_11_40_Pedagogika_Stoychuk.pdf

13. Стойчик Т. І. Управління якістю підготовки конкурентоздатних фахівців у закладах професійної освіти: теорія та практика : монографія /за наук. ред. Л. М. Сергеевої. Дніпро : Журфонд, 2020. С. 524–526.

14. Стратегічний план діяльності Міністерства освіти і науки України до 2027 року «ОСВІТА ПЕРЕМОЖЦІВ»
URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/Strateh.plan.diyalnosti.MON.do.2027.roku.pdf> (дата звернення 04 квітня 2024 р.).

15. Стратегія розвитку Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на 2020-2030 роки.
URL: <https://drive.google.com/file/d/1Wnu9Sjybwlgd8JDcM2XuTVgPcksKbC4/view?usp=sharing>

16. Хриков Є. М. Теоретичні засади організації взаємодії закладів вищої освіти та територіальних громад : кол. монографія [Кравченко О. І., Васиньова Н. С., Хриков Є. М.] *Взаємодія закладів вищої освіти з територіальними громадами*. Полтава : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка». 2023. С. 8–10.

Vykorystani dzherela:

1. Besarabchuk H. V. Efektyvnist vykladannia u vyshchii shkoli yak osnova pokrashchennia funktsionuvannia yakosti upravlinnia suchasnoho universytetu. Pedagogichna osvita: teoriia i praktyka : Zbirnyk naukovykh prats / Kamianets-Podilskyi natsionalnyi universytet imeni Ivana Ohienka; Instytut pedagogiky NAPN Ukrainy [hol. red. Bakhmat N.V.]. Vyp. 34 (1–2023). Kyiv: Milenium, 2023. S. 7–20. DOI: <http://pedosv.kpnu.edu.ua/article/view/283863>

2. Besarabchuk, H., Storchova, T., Mieliekiestseva, N., Khoptiar, A. (2023) Kamianets-Podilskyi natsionalnyi universytet imeni Ivana Ohienka: poshanovuiuchy akademichni tradytsii, rozvyvaiemo innovatsii. Vdoskonalennia vykladannia u vyshchii osviti: teoriia ta praktyka : monohrafiia / [Kalashnikova S., Bazeliuk N., Bazeliuk O. ta in.] ; za nauk. red. S. Kalashnikovoi. Kyiv : Instytut vyshchoi osvity NAPN Ukrainy. S. 84-91 DOI: <https://doi.org/10.31874/TE.2023>

3. Bohashko O. L. Formuvannia rehionalnykh klasternykh obiednan v innovatsiini systemy derzhavy. Informatsiini tekhnolohii v kulturi, mystetstvi, osviti, nautsi, ekonomitsi ta biznesi : materialy V Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii / M-vo osvity i nauky Ukrainy; Kyiv. nats. un-t kultury i mystetstv. Kyiv : Vydavnychiy tsentr KNUKiM, 2020. S. 174.

4. Budnikevych I. M., Romaniuk N. V. (2022) Orhanizatsiini aspekty stvorennia osvitnoho klastera «Chernivtsi navchaiutsia» yak elementu kreatyvnoi ekonomiky rehionu. Zbirnyk naukovykh prats Cherkaskoho derzhavnogo tekhnolohichnoho universytetu. Serii: Ekonomichni nauky, vyp. 66. S. 31. URL: <http://ven.chdtu.edu.ua/article/view/268612>

5. Hladkova V., Riabova Z., Pikozh T. (2023). Adaptivna model prohnouzuvannia profesiinoho rozvytku pratsivnykiv zakladiv osvity v umovakh ryzyku ta

nevyznachenosti. Adaptivne upravlinnia: teoriia i praktyka. Serii Pedagogika, 16 (31). URL: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-16\(31\)-17](https://doi.org/10.33296/2707-0255-16(31)-17)

6. Darmanska I. M. (2024) Mistse kadrovoho menedzhmentu v systemi pidhotovky maibutnikh kerivnykiv zakladiv osvity. Visnyk nauky ta tekhniky. Serii «Pedagogika». №3 (21). S. 632. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/10385/10441>

7. Yelnykova H., Zhuk M., Kretovych S. (2023). Adaptivne upravlinnia zakladamy osvity v umovakh voiennoho stanu v Ukraini. Adaptivne upravlinnia: teoriia i praktyka. Serii Pedagogika, 16 (31). URL: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-16\(31\)-01](https://doi.org/10.33296/2707-0255-16(31)-01)

8. Kravchenko O. I. Rozvytok vzaiemodii terytorialnoi hromady iz zakladom vyshchoi osvity v umovakh detsentralizatsii na prykladi Luhanskoï oblasti : kol. monohrafiia [Kravchenko O. I., Vasynova N. S., Khrykov Ye. M.] Vzaiemodiia zakladiv vyshchoi osvity z terytorialnymy hromadamy. Poltava : DZ «LNU imeni Tarasa Shevchenka». 2023. S. 103.

9. Kusykh, N. L., Huz, D. O., & Bahdikian, S. V. (2020). Doslidzhennia poniat «rehionalnyi osvittii klaster» ta «rehionalna osvittia destynatsiia»: teoretychnyi ohliad. Rynkova ekonomika: suchasna teoriia i praktyka upravlinnia, 19(3(46)), S. 180–183. URL: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2020.3\(46\).214234](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2020.3(46).214234)

10. Monitorynh vprovadzhennia pedagogichnoi internatury v zakladakh osvity. Ukrainyskyi instytut rozvytku osvity. URL: <https://uied.org.ua/2023/12/9611/>

11. Plan realizatsii u 2024-2028 rokakh Stratehii rozvytku Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohienka na 2020-2030 roky. URL: <https://drive.google.com/file/d/17OCjM504x8De8nTl7z9mnU1uGGqYLCG9/view?usp=sharing>

12. Stoichyk T. I. (2020) Osvittii klaster yak forma sotsialnoho partnerstva. Zbirnyk naukovykh prats «Visnyk pisliadyplomnoi osvity» serii «Pedagogichni nauky». Vypusk 11(40). S. 189. URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/visnyk_PO/11_40_2020/pedagog/Bulletin_11_40_Pedagogika_Stoichyk.pdf

13. Stoichyk T. I. Upravlinnia yakistiu pidhotovky konkurentozdatnykh fakhivtsiv u zakladakh profesiinoi osvity: teoriia ta praktyka : monohrafiia /za nauk. red. L. M. Serheievoi. Dnipro : Zhurfond, 2020. S. 524–526.

14. Stratehichniy plan diialnosti Ministerstva osvity i nauky Ukrainy do 2027 roku «OSVITA PEREMOZhTsIV» URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/Strateh.plan.diyalnosti.MON.do.2027.roku.pdf> (data zvernennia 04 kvitnia 2024 r.).

15. Stratehiia rozvytku Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohienka na 2020-2030 roky. URL: <https://drive.google.com/file/d/1Wnu9Sjiybwlgd8JDcM2XuTVgPcksKbC4/view?usp=sharing>

16. Khrykov Ye. M. Teoretychni zasady orhanizatsii vzaiemodii zakladiv vyshchoi osvity ta terytorialnykh hromad : kol. monohrafiia [Kravchenko O. I., Vasynova N. S., Khrykov Ye. M.] Vzaiemodiia zakladiv vyshchoi osvity z terytorialnymy hromadamy. Poltava : DZ «LNU imeni Tarasa Shevchenka». 2023. S. 8–10.

Hennadii BESARBCHUK, candidate of pedagogical sciences, head, associate professor of the department of pedagogy and education management, Kamianets-Podilskyi National Ivan Ohiienko National University; ORCID 0000-0002-2733-7944
besarabchuk@kpnu.edu.ua

UDC 378.147:37.011.3-051]:[37.014.6:005.6

CONCEPTUAL MODEL OF QUALITY MANAGEMENT OF TEACHER INTERN TRAINING IN REGIONAL EDUCATIONAL CLUSTER CONDITIONS

Abstract. The article discusses the issues of training a pedagogical intern in modern conditions. A conceptual model of quality management of pedagogical intern training in the conditions of a regional educational cluster is presented. The essence of the concept of "cluster", "educational cluster", "cluster approach", "regional educational cluster", "pedagogical intern" was analyzed. Attention is focused on the formation and implementation of a regional educational cluster for the purpose of quality training of pedagogical interns, in which joint activities will be conducted by the university as a higher education institution, united territorial communities of the district, educational institutions and communal institutions: professional development centers of pedagogical workers.

It was determined that the construction of an effective innovation infrastructure is one of the first steps towards the creation of a full-fledged regional innovation system. Within the framework of the regional innovation system, innovation activity is carried out in various forms and manifestations by many economic entities and depends on the state innovation and regional policy. Cluster associations are one of the most effective forms of organizing innovative processes and forms of regional development and partnership.

On the basis of normative and legal provisions, modern transformational processes in Ukraine are presented, which lead to the search for new approaches to the activities of the university as an institution of higher education and public authorities on the basis of the consolidation of joint efforts in solving urgent educational problems of the region's development, and the ways and results of interaction are specified. An example of a model for the training of a pedagogical intern is presented, which involves the establishment of cooperation for the formation of a regional structure with a focus

on strategic planning by the heads of educational institutions of personnel issues for the professional formation and development of young teachers in the interaction of all subjects of the regional educational cluster.

The prospects for the implementation of conceptual approaches to the development of innovative educational subclusters and the determination of the readiness of the participants of the cluster association to implement its tasks in the conditions of the activity of the formed community of pedagogical interns of the regional educational cluster are outlined.

Keywords: model, management, training, university, institutional project, pedagogical intern, educational cluster, professional development, professional development center.